

Tlející dřevo v zásahových oblastech národního parku - zůstává ho tam až 50 kubíků na hektaru

4.6.2024 - | Správa Národního parku Šumava

Ponechávání tlejícího dřeva v lesích není jen výsadou bezzásahových zón území národního parku Šumava. Ty se aktuálně rozkládají na zhruba 43 procentech rozlohy parku. Na většině plochy Národního parku Šumava se tak v současnosti zasahuje a proto je o to více důležité ponechávat určitý objem dřevní hmoty v lesních porostech.

Ponechávání tlejícího dřeva v zásahových oblastech není na území Národního parku Šumava žádnou novinkou. Cíleně se ponechávala část dřevní hmoty už před čtvrt stoletím, tedy jen několik málo let po vyhlášení národního parku.

„Začalo se tím, že se přestaly těžit jiné stromy, než smrky. V porostech zůstávají borovice, jedle a všechny listnaté dřeviny na dožití. Ty doplňuje určité množství smrkového dřeva. Začínali jsme tím, že se smrkové dříví odkorňovalo. V této praxi pokračujeme a to i v jiných, inovativních formách, jako je třeba tak zvané drážkování. Dále pak ponecháváme část dříví v přirozené formě a to prostřednictvím pahýlů, vývratových koláčů a nevyklízíme tenké dříví, to znamená špičky nebo větve,“ vysvětluje náměstek ředitele Správy Národního parku Šumava Jan Kozel.

Zmiňované „tenké dříví“ se navíc nechává v absolutní většině případů v přirozené formě zetlít, tedy neshazuje se na hromady – pouze ve výjimečných případech tam, kde je nutné podpořit například přirozenou obnovu buků, nebo jedlí. Lesníci v zásahových lokalitách šumavských lesů ponechávají tlející dřevo tak, že ho zůstává v průměru padesát metrů krychlových na hektar a to v různých formách.

„Ponechávat v lese jen větve nebo špičky stromů nestačí. Je důležité ponechávat v lesích rozmanité tloušťky, včetně toho nejtlustšího dřeva, které je z pohledu druhové pestrosti nejdůležitější. Zároveň je nutné, aby dřevo bylo rozptýlené po ploše a aby postupně přibývalo. Není totiž cílem ponechávat okamžitě 50 metrů krychlových na jednom hektaru, ale postupně, při každé těžbě nechat část vhodného dřeva,“ zmiňuje Jan Kozel.

Při každém lesnickém zásahu se na místě ponechá určitá část dřevní hmoty tak, aby se doplnilo čerstvě odumřelé dřevo. Organismy, které využívají počáteční fázi rozkladu, tak mají kde přežívat. Díky tomu se i v zásahových oblastech vyskytuje dřevo v různých formách tlení, od čerstvého až po to, které už mizí a stává se součástí půdy.

„Ponechávání dřeva k zetlení i v zásahových oblastech je důležité i pro odolnost lesa. Především proto, že obohacuje půdu o živiny. Pokud se dlouhodobě všechno vytěžené dřevo odváží, lesní půdu to ochuzuje. V České republice jsou navíc půdy často přirozeně kyselé, tedy živinově chudší. Pokud k tomu připočítáme významný vliv kyselých dešťů z minulosti, jsou podmínky pro život lesa méně příznivé. Tlející dřevo však nezlepšuje jen půdní vlastnosti, pomáhá také zadržovat v lese více vody. Je jako houba vsakující vodu. Části kmenů navíc vytváří přirozené hrázky, které zpomalují její odtok. Proto je lesní půda vlhčí, stromy lépe rostou a snižuje se i nebezpečí lesního požáru. Významnou rolí tlejícího dřeva je i zvyšování druhové pestrosti. Je totiž domovem mnoha hub, hmyzu nebo ptáků,“

vypočítává náměstek ředitele Jan Kozel.

Je samozřejmé, že s ponecháváním dřevní hmoty k zetlení jsou spojené určité náklady. Pokud se dříví ponechává odkorněné, musí se zaplatit těžba a odkornění. V případě ponechávání neodkorněného dřeva náklady nevznikají přímo, ale jsou vyčíslitelné ztrátou z prodeje dřeví. Ale i to je relativní.

„Protože necháváme především poškozené části kmenů, vyváží ztrátu z prodeje dřeva přínosy jeho ponechávání. Tlející dřevo nedokážeme ničím nahradit. Hospodaření zaměřené na vyklizování veškeré hmoty ochuzuje půdu, lesní ekosystém, a pokud jde o hospodářský les, do budoucna snižuje také produkci dřeva a její trvalost. Vyklizený les je méně pestrý, hůře odolává stresu a roste v něm méně dřeva,“ vysvětluje Jan Kozel.

Přitom, díky tomu, že tlející dřevo ponechává Správa Národního parku Šumava už déle než čtvrt století i v zásahových zónách, pozorujeme pozitivní důsledky této činnosti.

„Je nesmírně důležité, aby druhy, které jsou vázané na tlející dřevo, nebyly odkázané pouze na bezzásahové zóny. Díky tomu nalézáme například ryze pralesní druhy brouků v odkorněných kmenech, které jsme ponechali v zásahových oblastech, vyskytují se zde vzácné houby, kriticky ohrožené druhy šplhavců nebo sov zde nalézají potravní nabídku a hnízdící příležitosti a díky tomu jsou jim zachovány velmi důležité migrační koridory,“ zakončuje ředitel Správy Národního parku Šumava Pavel Hubený.

Správa NP Šumava k roku tlejícího dřeva pořádá několik tematických akcí. Aktuální programy, videa, články k letošnímu „Roku tlejícího dřeva“ jsou zveřejňovány na oficiálních internetových stránkách Správy NP Šumava www.npsumava.cz, a oficiálním facebookovém a instagramovém profilu NP Šumava nebo pod hastgem #tlejicidrevo

<https://www.npsumava.cz/tlejici-drevo-v-zasahovych-oblastech-narodniho-parku-zustava-ho-tam-az-50-kubiku-na-hektaru>